

Ένας Θεός τιμωρός;

/ Γνώμες

Γιατί στην Παλαιά Διαθήκη αναφέρονται εκφράσεις που παρουσιάζουν τον Θεό «εκδικητικό»;

- Του Αρχιμανδρίτη Ιάκωβου Κανάκη

Η μελέτη της Παλαιάς Διαθήκης για κάποιον που δεν έχει σημαντικές εισαγωγικές γνώσεις των ιερών βιβλίων χρειάζεται διάκριση. Μπορείς να διαβάσεις δηλαδή το βιβλίο «Λευιτικό» και να ξαφνιαστείς με τις εκφράσεις που θα διαβάσεις. Είναι πιθανόν να παρεξηγήσει όσα θα διαβάσει γιατί ακριβώς χρειάζεται ουσιαστική εντρύφηση, τεκμηριωμένη και λεπτή ερμηνευτική προσέγγιση. Γιατί λοιπόν χρησιμοποιούνται εκφράσεις που παρουσιάζουν έναν Θεό εκδικητικό; Ή γιατί χρησιμοποιούνται εκφράσεις που υποδηλώνουν βία;

Η επιστήμη της ιστορίας γενικότερα μας διδάσκει ότι για να κατανοήσουμε ένα γεγονός του παρελθόντος χρειάζεται να μεταφερθούμε στην εποχή που πραγματοποιήθηκε ή καταγράφηκε και να εξετάσουμε τις συνθήκες, τις συγκυρίες, τα θρησκευτικά και πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής. Η θεολογία αποτελεί και αυτή μια σημαντική επιστήμη, η οποία μάλιστα διαφέρει έναντι των άλλων, γιατί αφορά σε κάτι άυλο και κάτι εντελώς πνευματικό. Για παράδειγμα θα αναφέρουμε την έκφραση: «...αν δεν τηρείτε τις εντολές, θα φερθώ απέναντί σας ανάλογα. Θα σας στείλω συμφορές... θα νικηθείτε από τους εχθρούς σας...» (Λευτ. 26, 15- 39). Η ανάγνωση τέτοιων εκφράσεων γεννά το ερώτημα, αν αυτός ο Θεός μπορεί να

είναι ο ίδιος με τον σπλαχνικό Ιησού Χριστό της Καινής Διαθήκης.

Η απάντηση εξάγεται με την βοήθεια της θεολογικής προσέγγισης. Στην συγκεκριμένη περικοπή, που υπάρχει στο βιβλίο του Λευιτικού (ένα βιβλίο που περιέχει σειρά νομικών διατάξεων προς ιερείς και πιστούς) θα πρέπει να γνωρίζουμε την σχέση που χαρακτηρίζει τον Θεό και τους ανθρώπους. Προϋποθέτει η σχέση αυτή μια συμφωνία – συμβόλαιο μεταξύ των δύο. Για να ευεργετηθούν οι δύο «συμβαλλόμενοι» από αυτήν την συμφωνία χρειάζεται να τηρούν από κοινού τα συμφωνηθέντα. Αν έστω και ένας εκ των δύο δεν το πράξει, τότε θα υποστεί τις συνέπειες της παράβασης των όρων. Αυτή το μοντέλο συμφωνιών υφίστατο στα χρόνια του Μωυσή, ο οποίος συνέγραψε το βιβλίο Λευιτικό. Έτσι οι σκληρές εκφράσεις, υπήρχαν ως γνωστές και τυποποιημένες διατυπώσεις συμβολαίων της εποχής και μόνο έτσι θα πρέπει να τις δούμε. Δεν είναι λοιπόν ότι ο Θεός παρουσιάζεται οργισμένος ή με διαφορετικό πρόσωπο, αλλά ο συντάκτης του Κειμένου χρησιμοποιεί τις γνωστές για την εποχή του εκφράσεις, όπως συνηθιζόταν.

Χρειάζεται λοιπόν προσοχή στις ερμηνευτικές αναλύσεις της Βίβλου και ειδικά σε αυτές της Παλαιάς Διαθήκης, προκειμένου να φθάσουμε στην ορθή ερμηνεία. Προτρέπει για την μελέτη της Αγίας Γραφής, ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης να μελετά την Καινή Διαθήκη στην συνέχεια την Παλαιά και μετά πάλι την Καινή. Επίσης, καλό θα ήταν πριν την μελέτη των Ιερών αυτών Κειμένων να μελετήσει κάποια « Εισαγωγή». Υπάρχουν και για τα δύο τμήματα της Θείας Αποκαλύψεως, δηλαδή και για τις δύο Διαθήκες. Στην « εισαγωγή» αυτή θα διαβάσει τα σημαντικά στοιχεία και αναφορές για το πότε, πού, ποιος έγραψε το κάθε βιβλίο και φυσικά να δει συνολικά και τα θεολογικά θέματα που απαντούν στο καθένα. Η ερμηνεία των βιβλικών κειμένων ειδικά, είναι μια σημαντική εργασία, που πρέπει να γίνεται από έμπειρους θεολόγους, πνευματικούς ανθρώπους. Σίγουρα οι Πατέρες της Εκκλησίας ανήκουν στην κατηγορία αυτή των ειδικών.